

ПРИЛОГ

Конкретни предлози за реализирање на барањата

1. Право на паричен надоместок за невработени лица во кризава да можат да остварат и лица на кои работниот однос им престанал поради сопствена изјава, спогодбено или поради наводно нарушување на дисциплината.

Уредбата со законска сила за примена на законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 89/20) да се дополни со следните одредби:

„Член XXX

Член 67, став 1, алинеја 1, 2, 5 и 6 од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност нема да важат за време на вонредната состојба.

Член XXX

Член 65 од Законот за вработувањето и осигурување во случај на невработеност се менува и гласи:

Право на паричен надоместок има невработено лице кое било во работен однос најмалку еден месец“

2. Да не се дава финансиска поддршка на фирми кои имаат отпуштено работници од почетокот на кризава, односно, од почетокот на март. Да се услови добивањето поддршка од страна на државата со неотпуштање работници од февруари 2020, а не од моментот на аплицирање за поддршката.

Во Уредбата со законска сила за финансиска поддршка на работодавачите од приватниот сектор погодени од здравствено-економската криза предизвикана од вирусот COVID-19, заради исплата на платите за месеците април и мај 2020 година („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 93/20), член 6 став 2 да се измени и да гласи:

„Работодавачот кој користел финансиска поддршка за исплата на плати има обврска да го задржи истиот број на вработени што го имал за месец февруари, за времетраење на финансиската поддршка согласно со оваа уредба и два месеци после нејзиното престанување (заклучно со месец јули 2020 година), намален за бројот на вработени заради пензионирање или смрт на работник. Бројот на вработени што работодавачот корисник на финансиска поддршка треба да го задржи ги вклучува вработените на неопределено време, вработените на определено време и вработените со работно време пократко од полното работно време.“

3. Да се обезбеди заштита на прекаријатните работници (хонорарци, фриленсери итн), кои се најнесигурната категорија работници и немаат скоро никакво социјално осигурување.

Владата да донесе нова Уредба со законска сила за финансиска поддршка на хонорарно ангажираните работници кои останале без работа за време на вонредна состојба. По примерот на самостојните уметници и спортистите, и хонорарните работници да добиваат финансиска поддршка за месеците април и мај 2020 година, во месечен износ од 14.500,00 денари. Поддршката да биде условена со тоа лицата за месеците април и мај да имаат примања под одредено ниво, како и со тоа во претходните месеци (на пример, јануари-февруари) да имаат доказ за остварени примања до одредено ниво.

4. Да се забрани пресметување камати за времетраењето на кризата, од страна на банките, штедилниците, финансиските друштва и извршителите, односно, да се спречи претходно наведените субјекти да профитираат во оваа криза на грбот на сиромашните.

За банките и штедилниците, Уредбата со законска сила за начинот на промена на договорни услови на кредитни изложености кај банките и штедилниците („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 80/20), да се дополни со одредба:

„За времетраењето на променетите услови, банките и штедилниците не можат да пресметуваат никаква камата.“

За финансиските друштва, во Уредбата со законска сила за примена на законот за финансиските друштва за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 90/20), во член 5, последната реченица да се смени и да гласи:

„Во грејс периодот финансиското друштвото не може да пресметува никаква камата.“

За извршителите, Уредбата со законска сила за примената на законот за извршување за време на вонредната состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 86/20), да се дополни со одредба:

„За времетраењето на прекилот на извршните дејствија, не може да се пресметува никаква камата.“

5. Да се поништи Уредбата со законска сила за ограничување на исплата на додатоци и надоместоци на плата за вработените во јавниот сектор за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 94/20). Според Законот за работните односи, додатоците на плата се однесуваат на работа во смени, работа во поделено работно време, нојна работа, работа на дежурство, продолжена работа, работа во ден на неделен одмор, работа во празници и додаток за работен стаж. Очигледно е дека станува збор за додатоци кои ги примаат работници кои интензивно работат и во време на кризава, кои се исклучително значајни за функционирањето на државата во овие услови, како инспектори, служби кои се ангажирани и во кризава, шумска полиција, пожарникари, железничари и сл. Не станува збор за надоместоци на

избрани и именувани лица. Би било неправедно работниците кои ги примаат овие додатоци да бидат казнети во кризава со ограничување на нивните работнички права.

6. Владата да донесе уредба со која ќе уреди дека платите на работниците нема да може да се намалуваат повеќе од 20% за време на оваа криза.

Многу работодавачи од приватниот сектор изминатиов период се повикуваа на член 112, ст.7 од Законот за работните односи и им ја намалуваа платата на работниците за 50%. Ова е незаконски, затоа што со член 18, ст.1 и ст.3 од Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството се уредени поповолни права за работниците.

Член 2 од Општиот колективен договор за приватниот сектор од областа на стопанството предвидува дека *„Овој колективен договор се применува непосредно и е задолжителен за работодавачите и вработените во приватниот сектор.“*

Согласно член 15, ст.1 од истиот Колективен договор *„Работникот има право на заработувачка - плата, согласно со закон, колективен договор и договор за вработување.“*

Согласно член 18, ст.1 од Колективниот договор, *„Работодавачот кај кого настанале потешкотии во работењето, врз основа на изготвената програма со која се обезбедува надминување на настанатите проблеми врз основа на согласност од синдикатот може да утврди отстапување од пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност, со тоа што намалувањето на пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност не може да изнесува повеќе од 20% и не може да трае подолго од 6 месеци.“*, а согласно ст.3 од истиот член *„Работодавачот е должен на работниците да им изврши исплата на разликата меѓу пресметковната вредност за единица коефициент за најниска група на сложеност за одделни групи на сложеност и помалку исплатената плата во смисла на ставовите 1 и 2 на овој член, во рок од 6 месеци по надминувањето на тешкотиите.“*

Бидејќи овие одредби не се почитуваат во пракса, бараме Владата да донесе Уредба со законска сила.

7. Одредбите за користење на неискористениот дел од годишниот одмор за 2019 година и на делот од годишниот одмор за 2020 година, да се однесуваат на сите работници, а не само на работниците опфатени со времените мерки за заштита од ширење и превенција од Коронавирус COVID-19.

Во Уредбата со законска сила за примена на Законот за работните односи за време на вонредна состојба („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 90/20), член 3 да се измени и да гласи:

„За работниците вработени во приватниот сектор, неискористениот дел од годишниот одмор, односно неискористениот годишен одмор од календарската 2019 година, да се

искористи до 31 мај 2020 година, согласно потребите на работниот процес и одобрение на работодавачот.

За работниците вработени во приватниот сектор, делот од годишниот одмор за 2020 година кој мора да се искористи во траење од две непрекинати работни недели, да го искористат до 30 јуни 2020 година, согласно потребите на работниот процес и одобрение на работодавачот.“